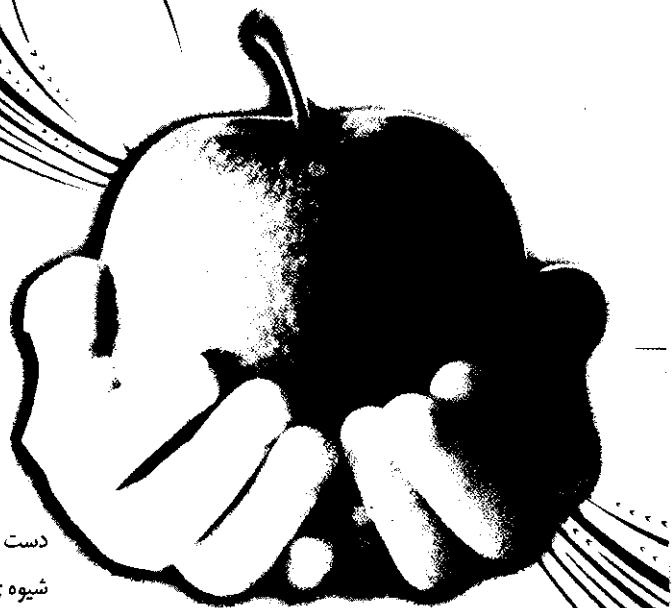

آشنایی

با حقوق شهروندی

علیرضا اسدپور طهرانی

کارشناس ارشد حقوق عمومی و مدرس دانشگاه آزاد کاشمر

اظهارنامه چیست؟

۱- اظهارنامه، فرم های چاپی ویژه ای است که توسط قوه قضاییه تهیه شده است و هم چون برگ دادخواست از حوزه های قضایی قابل خرید می باشد. بر روی این برگه های چاپی، ابتدا مشخصات و اقامتگاه اظهارکننده، موضوع اظهارنامه، دادخواست و اقامتگاه مخاطب و سپس دو ستون مقابل هم درج شده است. ستون سمت راست مربوط به خلاصه ای اظهارات می باشد و ستون سمت چپ مربوط به خلاصه ای پاسخ های مخاطب اظهارنامه است. در حال حاضر، برگ اظهارنامه در سه نسخه تنظیم می شود؛ یک نسخه در دفتر دادگاه بایگانی می شود و دو نسخه ی دیگر به اقامتگاه مخاطب ارسال می شود و وی باید پس از ثبت اظهاراتش از طریق دفتر دادگاه به اظهارکننده بازگرداند.

۲- ماده (۱۵۶) قانون آیین دادرسی مدنی مقرر می دارد: «هر کس می تواند قبل از تقدیم دادخواست، حق خود را به وسیله اظهارنامه از دیگری مطالبه نماید؛ مشروط بر این که موعد مطالبه رسیده باشد. به طور کلی هر کس حق دارد اظهاراتی را که راجع به معاملات و تعهدات خود با دیگری است و بخواهد به طور رسمی به وی برساند، ضمن اظهارنامه به طرف ابلاغ نماید. اظهارنامه توسط اداره ی ثبت اسناد و املاک کشور یا دفتر دادگاه ابلاغ می شود.»

اظهارنامه چه ویژگی هایی دارد؟

۱- اگر شخصی از دیگری به عنوان مثال مبلغی پول طلبکار باشد ولی مدرکی از بدهکار (مدیون) در

دست نداشته باشد، رسمیتزین و قابل اعتمادترین شیوه ی مطالبه ی وجه خود، ارسال اظهارنامه است؛ چون اگر مدیون، هر گونه توضیحی در مورد مبادله و نقل و انتقال پول به طلبکار بر روی اظهارنامه بدهد، طلبکار می تواند آن را دلیل مدیونیت (بدهی داشتن) تلقی کند و دادگاه نیز می تواند آن اظهار را بپذیرد.

۲- از سوی دیگر، اگر شخصی به دیگری مبلغی پول بدهکار بوده است ولی به هر دلیل مدرکی مبنی بر تصفیه ی بدهی ندارد و طلبکار سابق از این وضع استفاده کرده و اظهارنامه ای ارسال می کند، توصیه می شود که بدهکار سابق، صرفاً در ستون پاسخ اظهارنامه به ذکر جمله ی هیچ گونه دینی به شما ندارم بسنده کند.

۳- اظهارنامه در حقیقت گونه ای ضرب الاجل قانونی و رسمی است؛ به عنوان مثال بند "۱" ماده (۱۰) قانون اصلاح قانون جلوگیری از تصرف عدوانی مصوب ۱۳۵۳، اعلام می دارد: «مستأجر در صورتی که اظهارنامه ی رسمی خلع ید، حداقل یک ماه قبل از انقضای مدت اجاره ابلاغ شده باشد، پس از انقضای مدت اجاره و الاً یک ماه پس از ابلاغ اظهارنامه ی رسمی» متصرف عدوانی محسوب می شود.

۴- اظهارکننده (خواهان) می تواند خسارت تأخیر تأدیه را از تاریخ ارسال اظهارنامه مطالبه کند.

۵- سواى این موارد، امکان دارد پس از دریافت اظهارنامه توسط مخاطب (خواننده)، وی حاضر به صلح و سازش شود.

۶- ماده (۱۰) مکرر قانون تملک آپارتمان ها مصوب ۱۳۴۳، یکی دیگر از مصداق ها و ویژگی های اظهارنامه است: «در صورت امتناع مالک یا استفاده کننده از پرداخت سهم خود از هزینه های مشترک از

طرف مدیر یا هیأت مدیران، به وسیله ی اظهارنامه با ذکر مبلغ بدهی و صورت ریز آن مطالبه می شود.»
۷- اگر در محل اقامت خواننده (مخاطب اظهارنامه) مأمور ابلاغ یا بخشدار یا شورای اسلامی محل که وظیفه ی ابلاغ اظهارنامه را بر عهده دارند، به هر دلیلی نباشند؛ برگه های اظهارنامه با پست سفارشی ارسال می شود و در این صورت، اگر برگه های مذکور، به دادگاه بازگردانده نشود، قبض رسید پستی، دلیل ابلاغ محسوب می شود.

تصرف عدوانی چیست؟

۱- ماده (۱۵۸) قانون آیین دادرسی مدنی اعلام می دارد: «دعوای تصرف عدوانی عبارت است از ادعای متصرف سابق، مبنی بر این که دیگری بدون رضایت او مال غیر منقول را از تصرف وی خارج کرده و اعاده ی تصرف خود را نسبت به آن مال در خواست نماید.»
۲- ماده (۳۵) قانون مدنی در مورد تصرف مقرر می دارد: «تصرف به عنوان مالکیت، دلیل مالکیت است؛ مگر این که خلاف آن ثابت شود.»

۳- ماده (۳۶) قانون مدنی تصرفی که ثابت شود ناشی از سبب مملک یا ناقل قانونی نبوده معتبر نخواهد بود.»

۴- با توجه به موارد بالا می توان گفت، تصرف اولاً، باید به عنوان مالکیت باشد؛ بنابراین اگر شخصی به عنوان اجاره ملکی متصرف شده باشد، ادعای تصرف او نزد دادگاه پذیرفته نیست. ثانیاً، تصرف باید مشروع و قانونی باشد؛ بنابراین کسی که با زور و اجبار بر ملکی دست یابد، تصرفش مشروع نیست.

۵- باید توجه داشت، مطابق ماده (۱۵۸) قانون آیین دادرسی مدنی در مورد اموال منقول نمی توان طرح دعوای تصرف عدوانی کرد و در این مورد باید، دعوای

مالکیت اقامه نمود.

۶- دعوای تصرف عدوانی از جمله دعوای ای است که هم ماهیت مدنی دارد هم کیفری؛ بنابراین هم می توان، پرونده را در دادگاه حقوقی مطرح کرد و هم با توجه به ماده (۶۹۰) قانون مجازات اسلامی در دادگاه کیفری. طرح دعوای کیفری یا مدنی با موضوع تصرف عدوانی در اختیار شخص شاکی است و او می تواند هر یک از دو دادگاه را انتخاب کند.

۷- ماده (۶۹۰) قانون مجازات اسلامی اعلام می دارد: «هر کس به وسیله ی صحنه سازی از قبیل بی کنی، دیوار کشی، تغییر حد فاصل، امحای مرز، کرت بندی، نهر کشی، حفر چاه، غرس اشجار و زارعت و امثال آن به تهیه آثار تصرف در اراضی مزروعی اعم از کشت شده یا در آیش زراعی، جنگل ها و مراتع ملی شده، کوهستان ها، باغ ها، قلمستان ها، منابع آب، چشمه سارها، انهار طبیعی و پارک های ملی، تأسیسات کشاورزی و دامداری و دامپروری و کشت و صنعت و اراضی موات و بایر و سایر اراضی و املاک متعلق به دولت یا شرکت های وابسته به دولت یا شهرداری ها یا اوقاف و هم چنین اراضی و املاک و موقوفات و محبوسات و اثلاث باقیه که برای مصارف عام المنفعه اختصاص یافته یا اشخاص حقیقی یا حقوقی به منظور تصرف یا ذبح معرفی کردن خود یا دیگری، مبادرت نماید یا بدون اجازه ی سازمان حفاظت محیط زیست یا مراجع ذیصلاح دیگر، مبادرت به عملیاتی نماید که موجب تخریب محیط زیست و منابع صیبعی گردد یا اقدام به هر گونه تجاوز و تصرف عدوانی یا ایجاد مزاحمت یا ممانعت از حق در موارد مذکور نماید، به مجازات یک ماه تا یک سال حبس محکوم می شود. دادگاه موظف است، حسب مورد رفع تصرف عدوانی یا رفع مزاحمت یا ممانعت از حق یا اعاده وضع به حال سابق نماید.»

منظور از اموال غیر منقول چیست؟

۱- به طور کلی در حقوق، مال به چیزی گفته می شود که بتوان برای آن ارزشی اقتصادی در نظر گرفت و در مقابل پرداخت مبلغ مشخصی پول، آن را به دست آورد.

۲- در حقوق، اختیار قانونی یک شخص بر اشیاء یا اموال را ملک می گویند؛ به همین دلیل به، پرنده ای

که در طبیعت آزاد است نمی توان ملک گفت؛ چون هر چند ارزش اقتصادی دارد ولی در تملک کسی نیست. در مقابل آلبوم خانوادگی افراد یک فامیل، معمولاً ارزش اقتصادی ندارد ولی در تملک شخصی می باشد؛ بنابراین آلبوم خانوادگی ملک محسوب می شود ولی مال نیست؛ چون ارزش اقتصادی ندارد. ۳- بر طبق مواد (۱۳) تا (۲۲) قانون مدنی مال به دو دسته تقسیم می شود: الف) غیر منقول؛ ب) منقول. ۴- کلیه ی ساختمان ها، بناها و اشیایی که نقل و انتقال آن ها باعث خسارت و تخریب می شود، مال غیر منقول است.

۵- در صورتی که نقل و انتقال پرده های نقاشی، آینه، لوله های گاز و آب مجسمه و غیره باعث تخریب شود، هم چنین میوه ی درختان و غیره تا هنگامی که چیده یا درو نشده باشد، مال غیر منقول تلقی می شود.

۶- درختان و شاخه های آن ها تا هنگامی که بریده نشده مال غیر منقول می باشد.

۷- حیوانات و اشیاء مربوط به کشاورزی از قبیل گاو و گاو میش، ماشین ها، اسباب و ادوات کشاورزی، تخم محصولات کشاورزی، کود تلمبه و غیره، نیز در حکم مال غیر منقول تلقی می شوند (= مال غیر منقول تبعی).

۸- حق انتفاع از اشیاء غیر منقول مثل حق عمری، سکنی، رهن، حق ارتفاق، حق عبور، حق مجری، حق تجحیر و حق حریم، تابع اموال غیر منقول می باشد.

۹- کلیه اشیایی که قابل نقل و انتقال از محلی به محل دیگر باشد، بی آن که به خود یا محل منصوب خسارتی وارد کند، مال منقول تلقی می شود؛ به عنوان مثال مال الاجاره، مال منقول می باشد ولو این که ناشی از مال غیر منقول باشد. سایر دیون (بدهی ها) نیز از قبیل قرض و ثمن مبیع (قیمت کالای خرید شده) مال منقول است.

۱۰- کلیه ی کارخانه هایی که با توجه به شیوه ی احداث ساختمان جزء و یک بنا نباشد؛ یعنی وسایل کارخانه قابل نقل و انتقال باشند بدون این که به ساختمان آن خسارتی وارد آید، از جمله ی اموال منقول می باشند.

۱۱- مصالح بنایی تا هنگامی که برای احداث ساختمانی از آن ها استفاده نشده است، مال منقول است؛ مانند سنگ، آجر، سیمان، گچ، آهک و غیره.

ممانعت از حق یعنی چه؟

۱- حق به معنای ثابت می باشد و هر چه با واقعیت مطابقت داشته باشد به آن حق می گویند.

۲- گاهی حق مربوط به یک مال است (حق متعلق به مال)؛ مانند حق تجحیر (حصار کشی به دور زمین خود. گاهی حق مربوطه به یک انسان است (حق متعلق به انسان)؛ مانند حق زوجیت (حقی که یک مرد بر زن دارد و مرد موظف به پرداخت نفقه و مهریه است و در مقابل زن باید از مرد اطاعت کند). دسته ی سوم حق هایی است که نه متعلق به انسان است و نه اشیاء؛ مانند حق شفعه.

۳- اما باید توجه داشت که مطابق ماده (۱۵۹) قانون آیین دادرسی مدنی: «دعوای ممانعت از حق، عبارت است از تقاضای کسی که رفع ممانعت از حق ارتفاق یا انتفاع خود را در ملک دیگری بخواهد.»

۴- حق انتفاع، حقی است که به موجب آن شخص می تواند از ملکی که عین آن (= خود ملک) متعلق به دیگری است یا مالک خاصی ندارد، استفاده کند (ماده (۴۰) قانون مدنی). حق انتفاع، حقی عینی است که شخص نسبت به یک مال پیدا می کند و این حق می تواند، اشکال گوناگون داشته باشد که عبارتند از حق عمری، حق رقبی، حق سکنی، حق حبس مطلق، حق حبس مؤبد.

۵- حق ارتفاق، حقی است برای شخص در ملک دیگری. حق مجری و حق عبور حق ارتفافی محسوب می شوند.

۶- تفاوت دعوای ممانعت از حق با دعوای تصرف عدوانی این است که در دعوای ممانعت از حق، موضوع دعوا، بازگرداندن تصرف به صاحب مال نیست بلکه بازگرداندن سایر حقوق عینی به شخص صاحب آن می باشد. این دعوایی با موضوعاتی از قبیل حق عمری، حق مجری و غیره همان طور که در شماره ۵ و ۴ ذکر شده باید از طریق طرح دعوای ممانعت از حق به دادگاه تقدیم شود.

۷- به طور کلی حق عینی، حقی است که مالک بر ملک خود از قبیل زمین، ساختمان و غیره دارد، البته، در برخی موارد شخص حقی نسبت به ملکی دارد که خود آن حق ناشی از یک رابطه ی حقوقی دیگر است؛ به عنوان مثال اگر دیگری ملک خود را به رهن بدهد، رهن گیرنده (مرتهن) نسبت به آن ملک، حق عینی دارد.

افقی

- ۱- یکی از مراجع قضایی اختصاصی مستقر در شهرداری که کارش رسیدگی و صدور حکم در مورد تخلفات ساختمانی است.
- ۲- انحلال یک طرفه قرارداد_ شخص بی بند و بار و لاقید.
- ۳- کوشش به زبان آذری_ قراردادی که هر یک از طرفین می توانند آن را فسخ کنند_ تنفیذ نکردن_ نفس کشیدن.
- ۴- سست_ اوضاع و احوالی است که به حکم قانون یا در نظر قاضی دلیل بر امری شناخته می شود.
- ۵- فریب در معامله_ زن یا شوهر.
- ۶- اقاله و فسخ طرفینی معامله_ قانون ساخته چنگیز.
- ۷- فرمان ماشین_ تملیک رایگان مال به دیگری_ بدی_ قسمتی است از سرمایه شرکت سهامی که مشخص میزان تعهدات و منافع صاحب آن در شرکت است.
- ۸- پول قرضی_ عدم پذیرش ادعا از سوی مدعی علیه_ ابزار نقاشی ساختمان.
- ۹- دستورات_ نظرات.
- ۱۰- رسانیدن اوراق قضایی به صاحبان آنها_ راست نیست_ کشنده.
- ۱۱- رایج و متداول_ قصد و اراده_ نی و لوله باریک.
- ۱۲- مددکار_ صریح و بی پرده_ شهری چسبیده به تهران.
- ۱۳- مجازات آن قصاص نفس است_ غالباً با جرح همراه است_ ارث برنده.

عمودی

- ۱- از قرارهای تأمین در داسرا_ مأمور وارونه.
- ۲- برگرداندن_ نه به زبان عرب_ از اسناد تجاری که تجار از آن استفاده می کنند.
- ۳- آب منجمد_ خطا و لغزش_ پول ندارد.
- ۴- عنوان جراحی است که با هر وسیله و از هر جهت به شکم یا سینه یا پشت انسان وارد شود_ حکایت گر.
- ۵- خویشاوندان_ نادیده گرفتن و بخشیدن.
- ۶- سرپرست قهری صغیر_ اوراق آن یا با نام است یا بی نام_ پرحرفی.
- ۷- عقیم_ پسندیده_ چاشنی غذا.
- ۸- من و تو_ مخفف ماه_ آزار و اذیت متهم برای و ادار ساختن وی به اقرار.
- ۹- تأیید رأی دادگاه بدوی در مرحله تجدیدنظر_ علامت مفعول_ شهری قدیمی در ایران باستان.
- ۱۰- عنوان مجله پیش رو_ مطیع_ ویتامین جدولی.
- ۱۱- دانه ای خوشبو_ ترس_ عقدی است معین به منظور توثیق در پرداخت دین به نفع طلبکار.
- ۱۲- شکار_ ارثیه.
- ۱۳- طرف قرارداد_ مبیعی که صادق بر افراد عیدیه باشد.

برنده جدول: آقای داوود نظری

تنظیم کننده: حمید صباح مشهدی

۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	ص	ل	ب	ر	ا	ی	ت	*	ا	ح	ی	ا
۲		ل	ی	*	ض	م	ا	ن	*	ق	ا	م
۳		ح	م	*	ا	ی	ل	ا	*	ی	ا	س
۴		*	و	ص	ی	*	ق	و	ا	ن	ی	ن
۵		ج	*	م	ت	ق	ا	ض	ی	*	ت	ن
۶		ا	ر	ر	*	ا	ر	*	ا	ل	ف	*
۷		ی	ه	*	ت	ه	ا	ت	ر	*	ا	ر
۸		ف	ا	و	ض	ه	*	م	*	م	ع	س
۹		ه	ن	ج	ا	ر	*	ت	ل	ف	*	م
۱۰		*	*	د	م	*	م	ع	ی	ر	*	ی
۱۱		ا	ر	ا	ن	ه	*	*	د	و	د	*
۱۲		ج	ا	ن	ی	*	ک	ا	ر	ز	ا	*
۱۳		ر	م	*	*	ا	ر	ز	*	*	د	ر

۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱												
۲	*								*	*		
۳			*			*					*	
۴		*						*				
۵		*				*	*					
۶				*	*					*	*	
۷			*			*					*	
۸			*					*	*			
۹	*			*							*	
۱۰				*				*				
۱۱			*			*	*					
۱۲		*		*		*				*		*
۱۳	*			*		*			*			*